

9. Závěr

V této práci jsem se zabýval vybranými tématy souvisejícími s problematikou postoupení pohledávky. V pasáži věnované otázce postupování budoucích pohledávek jsem zdůvodnil zásadní možnost budoucí pohledávky postupovat a pokusil jsem se vyrovnat s možnými teoretickými námitkami proti této možnosti. Nejpodstatnějším výsledkem tohoto zkoumání je závěr, že postoupení budoucích pohledávek je v českém právu zásadně možné.

Za neproblematičtější a teoreticky nejspornější část své práce pokládám kapitolu věnovanou problematice určitosti vymezení cedovaných budoucích pohledávek, ať již postupovaných jednotlivě, nebo v rámci souboru (globální cese). Přestože o zásadní možnosti postupování budoucích pohledávek již v českém právu podle mého názoru nemůže být pochyb, otázka dostatečně určitého vymezení budoucí pohledávky, případně souboru pohledávek v postupní smlouvě, zůstává sporná. Můj závěr ohledně postupování jednotlivých budoucích pohledávek je, že z hlediska účinnosti je postupní smlouva dostatečně určitá, lze-li pohledávku v okamžiku jejího vzniku identifikovat jako pohledávku, na niž se postupní smlouva vztahuje. Z hlediska platnosti postupní smlouvy je vymezení budoucí pohledávky v postupní smlouvě dostatečně určité, pokud je pohledávka vymezena tak, že není zaměnitelná s žádnou existující pohledávkou a zároveň lze ohledně tohoto vymezení rozumně předpokládat, že vyloučí zaměnitelnost postupované pohledávky s jinou budoucí pohledávkou.

Ještě nejistější je situace, týkající se způsobu vymezení souboru pohledávek při globální cesi. Přestože možnost globální cese Nejvyšší soud obecně připustil, česká judikatura ani nauka neformulovaly spolehlivé kritérium, podle kterého by určitost smlouvy o postoupení souboru pohledávek bylo možno posuzovat. Zastávám názor, že smlouvu o postoupení souboru pohledávek je třeba považovat za určitou, pokud vymezení předmětu postupu v ní obsažené umožňuje ohledně každé pohledávky určit, zda je či není součástí souboru. Vzhledem k mlčení české judikatury a doktríny ovšem pro účely praxe doporučuji vymezovat při globální cesi soubor pohledávek analogicky k požadavkům ustanovení § 155 odst. 4 OZ, týkající se zajištění určitého druhu budoucích pohledávek zástavním právem.

Pokusil jsem se rovněž poukázat na některé problémy souvisejícími s využitím globální cese v rámci faktoringového financování. V této otázce jsem shledal značný nesoulad mezi popisem faktoringové operace v odborné literatuře a soudní praxí. Za zásadní závěr považuji, že zasílání kopií faktur s cesní klauzulí postupníkovi na základě rámcové

faktoringové smlouvy neobstálo v soudní praxi jako dostatečný právní základ pro přechod pohledávek na postupníka.

Další oblastí mého zájmu byla otázka právního významu notifikace dlužníka. Za nejpodstatnější poznatek z této oblasti považuji zjištění, že judikatura Nejvyššího soudu připouští, aby se dlužník, plnící v dobré víře na základě prokázání postupní smlouvy nepravým postupníkem, tímto plněním zprostil svého závazku. Naopak za nedostatečný pokládám soudní praxí vymezený rozsah možnosti nenotifikovaného dlužníka zprostit se svého závazku jinak, než splněním. Jistým překvapením pro mě byla nejednotnost judikatury Nejvyššího soudu při odpovědi na otázku, zda i nepravý postupník může úspěšně uplatnit pohledávku před soudem v situaci, kdy bylo postoupení dlužníku oznámeno postupitelem.

Konečně jsem se pokusil o výklad pojmu práv souvisejících s pohledávkou. V této souvislosti jsem shledal určitý deficit odborné literatury, ale i podle mého názoru poněkud nešťastnou judikaturu Nejvyššího soudu (zejména ve vztahu k otázce přechodu práva na smluvní pokutu), která v současné době komplikuje formulování obecných závěrů o tom, která práva přecházejí na postupníka spolu s pohledávkou. Pojem „práva souvisejících s pohledávkou“ tedy zůstává do značné míry nevyjasněn.

Při psaní této práce jsem narazil na celou řadu složitých právních otázek, z nichž ne všechny se mi podařilo uspokojivě vyřešit. Přesto snad mé úvahy poslouží jako alespoň jako inspirace pro budoucí, úspěšnější řešitele.

Na závěr bych rád poděkoval vedoucímu své práce dr. Čechovi, bez jehož velmi podnětných připomínek a neocenitelné pomoci při orientaci v judikatuře Nejvyššího soudu by tato práce nemohla vzniknout.